

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

Ansøgning om reservation af udgiftsramme til områdefornyelse 2013

**Nedslidte byområder i mindre byer, hvor der er et
væsentligt behov for bymæssig udvikling**

Jf. lovbekendtgørelse nr. 132 af 5. februar 2010 (Lov om byfornyelse og udvikling af byer)

Ansøgningsfrist mandag den 8. april 2013

Det udfyldte ansøgningsskema sendes pr. e-mail til: byfornyelse@mdbl.dk
Skriv "Ansøgning om reservation af udgiftsramme til områdefornyelse 2013" i emnefeltet.

Bagerst i ansøgningsskemaet findes en vejledning til udfyldelse af skemaet.
Alle punkter i ansøgningsskemaet skal udfyldes, men kan dog besvares med "Ikke relevant" er dog et muligt svar, hvis spørgsmålet ikke vurderes relevant for byområdet.

Bilag kan i begrænset omfang vedhæftes ansøgningen i form af word, excel, jpg- eller pdf-filer. Bilag kan f.eks. være kort over byområdet, fotomateriale m.v.

BILAG 1 vedhæftet ansøgningen

1. Titel på beslutning om områdefornyelse

Titel:
SNOGEBÆK FISKERLEJE PÅ BORNHOLM

2. Kommunens adresse

Navn på kommune: Bornholms Regionskommune

Gade/vej og nr.: Skovløggen 4, Tejn

Postnr.:

3770

By:

Allinge

3. Kontaktperson i kommunen

Navn: Gugga Zakariasdottir

Titel: arkitekt/planlægger

Telefon:

56922113

E-mail:

gugga.zakariasdottir@brk.dk

4. Ansøgt udgiftsramme

Beløb i alt ekskl. moms: kr.

KARAKTERISTIK AF DE REGIONALE OG LOKALE FORUDSÆTNINGER

5. Beskrivelse af problemer og udfordringer i byen og kommunen

Bemærk venligst, at det i punkt 5 er hele byen eller kommunen, der skal beskrives.

Antal indbyggere i byen:

Ved årsskiftet 2012-2013 havde Snogebæk 677 indbyggere.

Beskriv hvordan befolkningsudviklingen i byen og kommunen har været de seneste år (f.eks. befolkningstilgang - fraflytning eller manglende tilflytning, forholdsvis flere ældre bosiddende i byen/kommunen og/eller tilflytning af familier på overførselsindkomster):

Bornholm har i en årrække været præget af befolkningstilbagegang, bare de seneste år har kommunen "mistet" næsten 300 indbyggere om året. Samtidig sker der store forskydninger i befolkningens alderssammensætning i retning af færre børn og flere ældre. I løbet af de sidste tredive år er borgernes gennemsnitsalder øget fra 37,5 år til 44,9 år. Disse tendenser forventes at blive forstærket yderligere de kommende år. Samtidig vil de færre børn og flere ældre ændre efterspørgselsmønstret i forhold til den kommunale service, og det medfører, at det bliver stadig vanskeligere at opretholde det offentlige serviceniveau, både i det nuværende omfang og med den nuværende geografiske spredning på øen.

I det vi bliver færre indbyggere på Bornholm, flytter såvel offentlige som private arbejdspladser og institutioner til de større byer - Rønne og Nexø, og det bliver efterhånden sværere at bevare eller tiltrække bosætning til de mindre byer som Snogebæk. Aktivitetsniveauet falder, koncentrationen af ældre bliver større, og de yngre flytter efter arbejde eller uddannelse.

Beskriv om der er problemer i forhold til byens beliggenhed og trafikforbindelser (f.eks. problemer i forhold til trafikforbindelser til større byer og/eller om der er en udvikling i pendling til større byer):

Snogebæk ligger 5 km fra Nexø og 17 km fra Aakirkeby, de 2 nærmeste større byer, og 30 km fra Rønne. Eftersom der ingen offentlig service er i Snogebæk og ganske få helårsarbejdspladser pendler borgerne fra Snogebæk til de større byer. Den kollektive trafik er blevet forringet - bussen kører ikke længere ned om byens centrum ved havnen.

Beskriv om der er problemer i forhold til byens og kommunens økonomiske udvikling (herunder udviklingen i erhverv, arbejdspladser og indkomster, og om der er tendens til lave boligpriser):

Der er forsvundet rigtig mange arbejdspladser fra Bornholm, og ø-beliggenheden og transporten til og fra øen er nu blevet en barriere for erhvervsudviklingen på Bornholm. Det er blevet vanskeligt overhovedet at finde et job på Bornholm. De mindre byer oplever effekten af flere års centralisering på flere niveauer både kommunale og indenfor det private erhvervsliv.

Bornholm er et område med lave ejendomspriser mht. helårsboliger. I 2006 var den gennemsnitlige salgspris 886.000 kr. for helårsboliger og 1.355.000 kr. for sommerhuse – tilsvarende tal på landsplan var 1.748.000 kr. for helårsboliger og 1.344.000 kr. for sommerhuse. De ret store prisforskelle på helårsboliger og sommerhuse på Bornholm varierer yderligere afhængig af lokale forhold. Det er et økonomisk incitament for aktuelle ejere at sælge eller anvende boliger som sommerhuse. Der skete en opbremsning i hushandler på Bornholm i 2009 især i landområderne og byerne inde på øen. Og tendensen til at huse under 750.000 kr. (som der er en del af på Bornholm) slet ikke kan belånes med realkreditlån, gør det vanskeligt at sælge huse de steder hvor prisniveauet er lavt. Liggetiden for salg på helårsboliger er fordoblet og var i 2012 i gennemsnit 350 dage.

Beskriv om der mangler udbud af privat og offentlig service i byen (findes butikker, skoler, daginstitutioner, fritidstilbud m.v.):

Det faldende befolkningstal er også en udfordring for regionskommunens økonomi - der bliver stadig færre til at finansiere serviceudgifterne. De seneste år har kommunen skullet gennemføre en række store omstruktureringer og tilpasninger, f.eks. nedlæggelse af flere skoler, børneinstitutioner og plejehjem i de mindre byer.

Der findes ingen offentlig service i Snogebæk. Den offentlige institution (vuggestue, børnehave og fritidsordning) blev nedlagt i 2012, og den nærmeste skole blev ligeledes lukket, så børn og unge pendler nu til Nexø, Aakirkeby og Sydbornholms privatskole i Pedersker. Der findes ikke længere dagplejemødre i Snogebæk. Der er en privat børneinstitution (vuggestue og børnehave) i byen. Der findes en Dagli'Brugs som har helårsåbent.

Hvis der er andre problemer og udfordringer i byen og kommunen, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

Der findes en stor gruppe af øens unge, som ikke har noget at gå op i eller interesserer sig for de tilbud, som findes allerede. Det er en udfordring for de små bysamfund at tilbyde de unge interessante fritidsaktiviteter, som kan være med til at skabe liv i lokalsamfundet.

KARAKTERISTIK AF DET VALGTE BYOMRÅDE, DER SØGES OM RESERVATION AF UDGIFTSRAMME TIL

6. Overordnet beskrivelse af det valgte byområde

Indsæt kort over byområdet eller henvis til bilag med kort:

Der henvises til Bilag side 6

Hvad er begrundelserne for den valgte geografiske afgrænsning af byområdet? (f.eks. Søges der om områdefornyelse til en hel by eller en del af byen? Og er der særlige karakteristika):

Der søges om områdefornyelse til et delområde i byen. Området afgrænses således, at områdefornyelsen omfatter; Snogebæks ældre bydel, området mellem byen og kysten, Snogebæk havn og bebyggelsen, der ligger mellem Hovedgaden og Sdr. Landevej (se også bilag side 7). Den geografiske afgrænsning er begrundet i at koncentration af erhvervs- og servicevirksomheder ligger i dette område, og det er det område turister og andre gæster besøger. Det er i dette område der findes udviklingspotentiale, som skal gribes. Resten af Snogebæk omfatter udelukkende lav åben boligbebyggelse. Udvikling af det afgrænsede område vil gavne hele byen og byens opland.

Giv en kort sammenfattende karakteristik af det udvalgte byområde og dets udfordringer:

Snogebæk er et lille fiskerleje beliggende på det sydøstlige hjørne af Bornholm omgivet af vand, hvide strande og sommerhusområder. Det lille fiskerleje har tidligere haft et aktivt fiskeri, men udviklingen i Østersøfiskeriet har gjort, at byen nu i høj grad lever af turismen. Det ufrugtbare kystlandskab er i dag blandt øens mest attraktive strandområder. Mellem Balka og Snogebæk og syd for Snogebæk ligger store kystnære sommerhusområder. Bag sommerhusområdet mellem Balka og Snogebæk ligger et stort vådområde, Hundsemyre, der er fredet og indeholder et rigt fugleliv.

Fiskeriet er gået voldsomt tilbage på Bornholm, også i de små fiskerlejer som Snogebæk, hvor der i dag kun er et par erhvervsfiskere tilbage. Havnen bruges mest af fritidsfiskere og små jolleejere. Indtjeningen er derfor meget mindre end da der var gang i fiskeriet. Manglende indtægtsgrundlag gør det svært at vedligeholde og udvikle havnen til nye formål. Men der er plads til at udvikle brugsmulighederne af havnen.

Fiskerlejet har et aktivt erhvervsliv om sommeren, hvor byen summer af byens borgere og turister, men om vinteren er her øde og stille. Snogebæk står overfor strukturelle udfordringer påvirket af faldende indbyggertal på Bornholm og dermed offentlig og privat centralisering. Der har været tilbagegang i arbejdspladser, både kommunale som private i løbet af de seneste 10 år, således har man oplevet, at der nu er færre erhvervsfiskere tilknyttet havnen, den kommunale døgnpleje har flyttet sin base fra byen, den lokale skole er lukket, byens offentlige børnehave og SFO er lukket og den offentlige bus kører ikke længere ned om byens centrum ved havnen. Der er således mindre liv i det offentlige rum udenfor højsæsonen.

Udfordringen er at kende og anerkende byens vilkår og agere på dette. Det kan ikke forventes at byen får en større befolkningstilvækst eller at befolkningssammensætningen ændres radikalt. Udfordringen er at planlægge for dette, og skabe en velfungerende by på trods af dårlige odds. Snogebæk må nødvendigvis satse på arbejdspladser tilknyttet turisme og oplevelsesøkonomien. Både skal der skabes flere arbejdspladser, mere varieret udbud af arbejdspladser og sæsonen skal udvides. Byens identitet skal udvikles og styrkes i samarbejde med byens borgere og erhvervsliv.

Antal beboere i det valgte boligområde:

Snogebæk er blandt de 10 største byer på Bornholm. I hele byen er der 677 indbyggere med gennemsnits alder på 52,5 år og i det afgrænsede område er der 394 indbyggere med gennemsnitsalder på 51,8 år.

7. Beskrivelse af de fysiske og erhvervsmæssige forhold i det valgte byområde

Bebyggelsesstruktur og boligforhold:

Beskriv kort hvad der karakteriserer bebyggelses- og boligstrukturen i det valgte byområde. (f.eks. om det er domineret af enfamiliehuse, om der er rækkehuse, etagehuse eller andet):

Over tid er byen præget af uplanlagte og selvgroede miljøer, som på gode sommerdage, hvor det vrirler med gæster og aktiviteter, har en særlig rodet charme – men trænger i høj grad til kærlig hånd med respekt for det autentiske. Den ældre Snogebæk by, nærmest kysten og havnen, fremstår med åben-lav bebyggelse, der rummer en mangfoldighed af arkitektoniske stilarter, hvor gamle strandgårde ligger mellem forskelligartede villa- og parcelhusbyggerier. Mange huse i den lidt tættere bebyggelse langs Hovedgaden og ved havnen er ombygget og anvendt til forskellige turistorienterede formål, som i kombination med kyst- og havneområdet gør byen til et spændende opholdssted for såvel fastboende som områdets turister.

Beskriv hvad der karakteriserer ejerforholdene (f.eks. ejerboliger, andelsboliger eller lejeboliger):

Under 30 % af boligmassen er opført før 1950, og en meget stor andel, over 40 %, er opført efter 1970. Af disse nye boliger er en del private andelsboliger. Der er ca. 35 almene boliger i Snogebæk by – i det afgrænsede område er der 12 andelsboliger og 12 almennyttige boliger. I 2011 var der 356 husstande i Snogebæk med i gennemsnit 2 personer per husstand. Snogebæk er omfattet af lokalplan for helårsbeboelse. Ubeboede helårsboliger i Snogebæk er i perioden 2005-2011 steget fra 4 % til 6 % af boligmassen.

Er der lokal kulturarv (herunder bevaringsværdige bygninger), der kan have betydning for udviklingen i byområdet?

Snogebæk indeholder en del ældre bygninger som i Kulturmiljøatlasset fra 2003 er registreret som bevaringsværdige. De fleste ligger langs Hovedgaden og i den ældre bydel tæt på havnen. På området ved kysten står flere af de gamle hytter til redskaber bygget i sandsten. De ligger tæt sammenbygget med gavlen mod havet – et bevaringsværdigt fiskermiljø. Her ligger ligeledes højt bevaringsværdige røgeribygninger/-skorstene, som trænger til restaurering. Den ældre bydel omfattes af bevarende lokalplan.

I hvor høj grad er området domineret af nedslidte boliger i dårlig stand? Hvor mange af disse er tomme eller bør nedrives?

I området findes 5 privat ejede boliger, som trænger til istandsættelse. Området er ikke domineret af nedslidte boliger.

Hvor mange boliger i det udvalgte byområde vurderes overordnet at have behov for istandsættelse ved bygningsfornyelse via byfornyelsesloven?

Ikke relevant.

Hvis der er forhold vedrørende byområdets boliger og boligejendomme, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

Ikke relevant.

Erhverv, detailhandel og erhvervsejendomme:

Beskriv hvilken type erhverv og detailhandel der er i byområdet, og om der er brug for en indsats for at bevare eller tiltrække erhverv og detailhandel:

Der findes ingen større virksomheder i Snogebæk. Der findes kun 2 helårsvirksomheder, som ikke er en-mands virksomheder: Kjørstrups fabrikation af chokolade med ca. 10 ansatte og Dagli'Brugsen. De få virksomheder, som har åbent hele året, er nogle håndværks- og servicevirksomheder. Desuden findes turistorienterede virksomheder, som højst har åbent 3 måneder om året: restauranter og cafeer, butikker, gallerier, samt kunsthåndværkervirksomheder. Borgere i Snogebæk bruger i mange henseender Nexø som lokalt service- og indkøbscenter. Der er brug for en indsats for at fastholde det eksisterende helårserhverv og dagligvare butik, samt at udvide antal og bredde af turistrelaterede virksomheder, og især udvide sæsonen ud over de 3 sommermåneder.

På grund af nedgang i fiskeriet er der kun et par erhvervsfiskere tilknyttet Snogebæk Havn. Havnen er foreningsejet. Havnen ejer også området ned ved havnen samt de større hytter og erhvervsejendomme på området. I dag skabes der indtægter via udlejning af arealer, fiske-redskabshytter og bådpladser. Alle indtægter ca. 230.000/år går til vedligeholdelse og drift. Der er 45 pladser til joller, 20 gæstesejler og 15 fastliggere. Der er behov for at styrke havneforeningens muligheder for fortsat at holde liv i havnen.

Er der tomme erhvervs- eller butikslokaler eller behov for nedrivning, reovering og omdannelse af erhvervsejendomme i det valgte byområde?

I området findes der tomme lokaler, f.eks. en tidligere levertranfabrik og isværk, samt 2 tidligere røgerier. En del andre bygninger står passive hen og bliver brugt som lager og opbevaringslokaler. Flere af de små fiskeredskabshytter trænger til istandsættelse, og de tidligere fabriksbygninger trænger til ombygning og et par røgerier (et uden skorstene og et andet kun med skorstene) har brug for restaurering og istandsættelse til et andet formål. Disse bygninger kunne få en aktiv udnyttelse og være med til at skabe liv og økonomi i området. Men det kræver en plan for området og for visse bygninger en kraftig reovering og delvis genopbygget

Hvis der er øvrige forhold vedrørende byområdets erhvervsejendomme, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

Der er kun begrænsede muligheder for at etablere ny bebyggelse i området, og nye erhvervsaktiviteter skal oftest indpasses i eksisterende bygninger, hvilket fortsat bør ske under hensyntagen til de bevaringsværdige bygninger, der findes i området.

Trafikforhold, infrastruktur og byrum:

Beskriv om der i byområdet er behov for ændring af trafikforhold, f.eks. grundet trafikale problemer, problemer med nedslidning af veje, dårlige forhold for bløde trafikanter m.v.:

Det overordnede vejnet ledes uden om centerområdet, og er derfor ikke belastet af gennemkørende trafik. Men samtidig er der turister, som ikke opdager det liv der forgår ned ved havneområdet, som kunne gøre, at man stopper op og bliver lidt i byen. Der bør ses på muligheden for at placere et varetegn for Snogebæk ved omfartsvejen.

Cykelvejen fra Balka mod Dueodde krydser både Havnevej og Hovedgaden, således at cyklisterne suser gennem Snogebæk med den tro, at de har forkørselsret, det kan skabe farlige situationer. Der bør ses nærmere på trafiksikkerhed for cyklister.

I sommermånederne er der rigtig mange gående på Hovedgaden, hvor der er butikker og restauranter at besøge og kigge på. her er der intet fortovej, så de gående fylder nogle gange hele vejen. Der bør ses på noget trafikregulering i området.

Der findes offentlige parkeringspladser i tilknytning til strandene. Pladserne er ikke indrettet eller organiseret og ligger hvor der er den skønneste udsigt over bugten. Der bør ses på omlægning og organisering af p-pladser.

Beskriv om der er behov for indretning eller forskønnelse af byrum og grønne arealer i byområdet:

Centerområdet og området langs kysten og havnen er "selvgroet" og har en lidt rodet, uplanlagt fremtoning. Nogle af de mest spektakulære områder mellem fiskeredskabsskure og røgerier bliver brugt minimalt og kan fremstå øde og forsømte. En stor plads midt på området benyttes således kun til festlige lejligheder et par gange i løbet af sommeren, samt lørdag formiddag til kræmmermarkeder. På markedsdage fyldes pladsen kortvarigt med inventar og liv, men ellers ligger den hen som "lost space". Pladsen er en simpel grusplads og omdannelse og bedre udnyttelse af denne plads kan optimeres til glæde for mange. Området langs Hovedgaden domineres af parkerede biler og lidt triste forarealer til butikker og restauranter. Området trænger til forskønnelse og gøres mere indbydende.

På et af de bedst beliggende områder på skansen langs kysten ligger i dag et af kommunens rensningsanlæg. Området, som er ca. 1000 m², er indhegnet og ikke tilgængeligt for uvedkommende. Rensningsanlægget er planlagt udfaset indenfor et par år. Anlægget kan danne ramme for rekreative aktiviteter, der kan skabes et aktivt byrum og opholdsmuligheder til fælles glæde for både byens borgere og gæster – her tænkes især på børn og unge.

Der er ikke blevet foretaget byfornyelse eller byforskønnelse i byen. Manglende offentlige investeringer i byrum medfører forfald, som kan medføre færre turister og heraf manglende indtjeningsmuligheder og nedlæggelse af erhvervs- og arbejdspladser.

Hvis der er øvrige forhold vedrørende byområdets fysiske forhold, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

Snogebæk havn er en øhavn bygget i 1889. Den er forbundet med kysten ved en ca. 100 m lang træbro og 65 m lang rampe. Havnen ligger godt beskyttet bag to rev og da indsejlingen vender ind mod kysten, er der sjældent bølgeuro i bassinerne. Havnen er i tidens løb blevet udvidet med plads til joller og gæstesejlere. Havnen har for nylig lavet en slidske, så både hurtigt kan sættes i vandet. Det har givet lidt flere besøgende med trolling og andre motorbåde. Der er behov for at udvide brugsmulighederne på havnen.

8. Beskrivelse af de sociale og kulturelle forhold samt foreningslivet i det valgte byområde

Befolkningsudvikling:

Beskriv hvordan befolkningsudviklingen har været i det valgte byområde de seneste år (f.eks. høj fraflytningsfrekvens eller manglende tilflytning):

I 2009 havde byen 734 indbyggere. De sidste 5 år er indbyggertallet i Snogebæk faldet med 57 personer. Ifølge befolkningsprognose 2009-2020 forventes indbyggertallet i Snogebæk at falde yderligere - med 10 %. I 2011 var 13,9 % under 18 år, 4,6 % mellem 18 og 25 år 23,7 % mellem 25 og 50 år, 37,9 % mellem 50 og 70 år og 19,9 % over 70 år.

Afviger befolkningsudviklingen fra resten af byen eller kommunen?

Det er generelt den samme tendens på hele Bornholm (udenfor Rønne). Som for andre mindre byer er det hovedsagelig de yngre der fraflytter og flytter ind til de større byer.

Beskæftigelse:

Beskriv, hvad der karakteriserer beskæftigelsessituationen i det valgte byområde:

Sommerbeskæftigelse karakteriserer Snogebæk – i 3 måneder om året er der butikker, gallerier, kunsthåndværkervirksomheder, der holder åbent – resten af året er der lukket. Der findes nogle få håndværks- og servicevirksomheder, som har åbent hele året: tømrer, scooterservice, VVS, frisør, keramik mv. typisk er de alle en mands virksomheder. De fleste borgere i Snogebæk pendler til arbejdspladser i Nexø, Åkirkeby og Rønne.

Privat og offentlig service:

Mangler der adgang til privat og offentlig service i byområdet?

Om sommeren er der et forholdsvis rigt tilbud af service: restauranter, caféer, minigolf, røgeri, værtshus samt sommerbutikker med kunsthåndværk, tøj mv. Der er lidt forskellig sæson, de mest udholdende har åbent fra påske til efterårsferien, men de fleste har kun åbent i juni, juli og august måned. Desuden findes en enkel B&B, en pension og en campingplads, samt omkringliggende sommerhusområder - disse bruges hovedsagelig i sommerperioden.

Der findes en dagligvare butik med helårsåbent – Dag'li Brugsen. Der findes også nogle få håndværkervirksomheder og en frisør. Borgere i Snogebæk bruger i mange henseender Nexø som lokalt service- og indkøbscenter,

Der er ingen offentlig service i Snogebæk. Der findes en privat børneinstitution (vuggestue og børnehave) i byen. Folkets Hus, som drives af borgerforeningen, tilbyder forskellige aktiviteter: billardklub, banko en gang om ugen, fællesspisning, udleje lokaler til fester, datastue mm.

Forenings- og kulturlivet:

Beskriv foreningslivet i byområdet:

Snogebæk er organiseret i 4 foreninger, nemlig Borgerforeningen, Snogebæk Havn, Handelstandsforeningen og Idrætsforeningen. Borgerforeningen varetager Snogebæk borgeres interesser. De ejer Folkets Hus, som drives på frivillig basis. Havnens faste brugere er fritidsfiskere med mindre både og joller. Brugerne er folk hvor interessen for havnen nærmest er gået i arv. Foreningerne arrangerer forskellige aktiviteter, såsom fælles spisning, kræmmermarked, idrætsaktiviteter og Havnefester – nr. 41 blev afholdt i 2012, overskuddet går til den lokale idrætsforening.

Borgere i Snogebæk deltog i 2009 og 2010 i flere borgermøder arrangeret af foreningerne, bl.a. blev der afholdt et fremtidsværksted. Denne proces satte nogle nye tiltag i gang, såsom forskønnelse af havneområdet ved anlæg af græsplæne med bord og bænke, årlige solhvervsfester, ungdomsfester, samling af lokalhistorie og elektronisk fotoarkiv.

Foreningerne ønsker at starte en strategiproces, som skal munde ud i en udviklingsplan for byen og med udgangspunkt i denne plan igangsættes tiltag, som kan få betydning for lokalsamfundets rammebetingelser og give resultater i form af forskønnelse, bosætning og erhvervsudvikling. Snogebæks Borgerforening fik i 2012 bevilliget 97.500 kr. til en udviklingsagent, der nogle timer om måneden assisterer foreningerne med strategiprocesser samt fundraising. Midlerne er bivilliget af Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter som forsøgsprojekt.

Med baggrund i forsøgsprojektet mødtes repræsentanter fra foreningerne i løbet af 2012 for at starte en positiv udvikling for Snogebæk. Der er planer om at danne en fælles forening, som skal stå for udviklingen af Snogebæk med fælles interesse for byens borgere og Snogebæk Havn. Den nye forening skal siden stå for driften af de erhvervsmæssige lejemål, som ejes af havnen.

Mangler der muligheder for organiserede såvel som uorganiserede fritidsaktiviteter og formelle samt uformelle mødesteder i byområdet eller i nærheden af det? Hvis ja, uddyb:

Udover hvad naturen byder på af muligheder er der på græsplænen ved Hovedgaden opstillet nogle udslidte legeredskaber og et par fodboldmål. Der mangler i høj grad rammer og faciliteter for flere fritids og rekreative aktiviteter. Der er gode muligheder for at etablere og organisere alle typer vandsport f.eks. kajak, sejlbåde, kitesurfing eller andre aktiviteter, som har de unges interesse. Der findes ingen uformelle mødesteder, der er indrettet til formålet.

Hvis der er andre sociale og kulturelle forhold i byområdet, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

De unge i Snogebæk bliver ikke i byen – der findes ikke tilbud som interesserer dem. Denne gruppe kunne inviteres ind til at bygge et sted op for fx kitesurfing/vindsurfing. Således kan Snogebæk blive et samlingssted for lokale unge og andre som har lyst til at bruge tiden til vandsport.

9. Beskrivelse af potentialer i det valgte byområde

Beskriv potentialer vedrørende det valgte byområdes beliggenhed og herunder attraktionsværdier (f.eks. som nærhed til natur, vand, kultur m.v.):

Snogebæk har nogle stærke, stedbundne ressourcer i kraft af sin naturskønne beliggenhed med hav og sandstrande, hyggelig lille havn, sit stærke foreningsliv og godt sammenhold blandt borgerne og foreningerne. Med sin kystnære beliggenhed har Snogebæk et turismepotentiale.

- De sidste par år har firmaet Eastwind opereret fra midlertidige rammer på Balka Strands – et telt som opstilles i sommermånederne. Eastwind ledes af nogle unge iværksættere, som underviser i wind- og kitesurfing og udlejer udstyr – en aktivitet med et stort potentiale, hvis rammerne forbedres. I løbet af sommeren findes et bemanded livreddertårn. Eastwind Surf School ligger indenfor livreddernes primærzone.
- Mange lystfiskere finder også vej til Snogebæk - især i forårs og efterårs månederne – her er der incitament til udvidelse og forlængelse af turistsæsonen.
- Snogebæk havn og havneområdet med de mange små fiskeredskabshytter og gamle røgerier er også en attraktion, som kan udbygges til flere funktioner og aktiviteter. En gammel fiskerkultur der kan bygges videre på.

Beskriv potentialer vedrørende det valgte byområdes økonomiske udvikling (f.eks. mulighed for udvikling i private erhverv og service eller offentlig service, der kan bidrage til udviklingen):

Snogebæk har en handelstandsforening, som aktivt vil arbejde på at tiltrække nyt erhverv, så byen får den profil, der ønskes. Der er kun begrænsede muligheder for at etablere ny bebyggelse i området, og nye aktiviteter skal oftest indpasses i eksisterende bygninger. Der findes en del bygninger i området som udelukkende bliver brugt til oplagring eller står uden anvendelse. Der foreligger idéer om ombygning og renovering af disse bygninger, som kan udlejes til iværksættere og nye virksomheder, især tænkes på opstart af nye fiskerirelaterede arbejdspladser.

Snogebæk Havn - De lokale erhvervsfiskere er tilknyttet ordningen "Havfrisk fisk" – via sms kan dem, der er tilmeldt ordningen, få besked om, hvornår fiskerne anløber havnen og hvilken fangst de har med til lokalt salg. "Havfrisk fisk" konceptet kan udvikles og der kan etableres rammer for at støtte op om ordningen. Havnens udviklingsmuligheder vil dog hovedsagelig være koncentreret omkring turistorienteret erhverv, f.eks. plads til flere gæstesejlere og trolling.

Hvis der er andre potentialer i det valgte byområde, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her:

I rensningsanlægget, som er planlagt udfaset i løbet af et par år, ligger der et interessant potentiale. Anlægget består af 2 betonbassiner, som er 2,5 m brede og 40 l. x 2 og 1,5 – 2 m dybe. Her kan der skabes et aktivt byrum og opholdsmuligheder til fælles glæde for både byens borgere og gæster - især for børn og unge. Om anlægget kan omdannes til rekreativt område med vandaktiviteter året rundt eller rammer til f.eks. skatere, klatrere, parkour aktiviteter eller andet kan først afgøres, når anlægget tømmes til efteråret 2013.

10. Beskrivelse af de overordnede mål og visioner for områdefornyelsen

Hvad håber I på, at en eventuel områdefornyelse vil betyde for byområdet i løbet af de fem år, områdefornyelsen vil blive gennemført i byområdet?
(se eksempler i vejledningen)

Vision 2017 - Snogebæk er et velfungerende, hyggeligt og attraktivt fiskerleje, der tiltrækker gæster fra palmesøndag til og med efterårsferien. Snogebæk er et aktivt lokalsamfund og et godt sted at bo, både for børn og voksne.

Delmål:

- At opgradere havnemiljøet, så det bliver attraktivt både for erhvervs- og fritidsaktiviteter,
- At skabe rammer for aktiviteter på Snogebæk havn, så havnen fortsat er et aktiv for byen,
- At forbedre trafikforholdene både for cyklister og gående, så det trygt at færdes i byen,
- At styrke erhvervslivet, så der etableres mere varieret udbud af arbejdspladser og sæsonen forlænges,
- At etablere faciliteter og rammer for bevægelse, fritid og oplevelser
- At fremme samarbejde mellem foreningerne og styrke ildsjælernes indsats.

11. Borger- og aktørinddragelse i områdefornyelsen

Beskriv hvilke mulige samarbejdspartnere, I gerne vil inddrage og samarbejde med i områdefornyelsen (f.eks. beboere, virksomheder, boligorganisationer, afdelingsbestyrelser, grundejerforeninger, handelsforeninger, kulturinstitutioner, skoler eller daginstitutioner):

De 4 foreninger i Snogebæk er allerede inddraget i processen. Problemformuleringer og forslag til forbedringer og udvikling af byen bygger på samtaler med repræsentanter fra foreningerne og deres input. Andre samarbejdspartnere, der senere vil blive inddraget, er blandt andet Dagli'Brugsen (støtter ofte op om foreningsaktiviteter i byen) og den private børneinstitution samt de eksisterende virksomheder og havnens brugere.

Beskriv hvordan I på nuværende tidspunkt forestiller jer at inddrage borgere og andre aktører i områdefornyelsen (f.eks. bred borgerinddragelsesproces, hvor alle borgere inviteres til at deltage eller mere selekteret borger-/aktørinddragelse, hvor I fokuserer på udvalgte målgrupper, eller en kombination af de to modeller):

Borgerne vil blive inviteret til at deltage i en workshop inden udarbejdelse af byfornyelsesprogrammet, for at få en bred lokal forankring, præcisering og uddybning af problemstillinger og ønsker til byens udvikling. Der dannes en koordineringsgruppe for projektet, og arbejdsgrupper for de enkelte delprojekter med deltagelse af borgere, interessenter og kommunens forvaltninger. Der vil blive lagt vægt på involvering af børn og unge. 2 gange om året afholdes offentlige borgermøder, hvor der gøres status over proces og udviklingen af projekterne. Der vil løbende blive informeret om udviklingen på Snogebæks og kommunens hjemmesider, og i lokale medier.

12. Organisering af områdefornyelsesprojektet

Beskriv hvordan I påtænker, at et eventuelt områdefornyelsesprojekt skal organiseres (f.eks. tværfaglige samarbejde mellem flere forvaltninger, hvilke forvaltninger som, I forestiller jer, vil deltage i projektet, hvilken forvaltning, der skal være overordnet ansvarlig, inddragelse af det politiske niveau osv.):

Der dannes en koordineringsgruppe bestående af repræsentanter fra Snogebæks foreninger, kommunens projektledere og tovholdere for de forskellige arbejdsgrupper, der bliver dannet i løbet af processen (se diagram i bilag). Der underskrives en samarbejdsaftale med Snogebæks foreninger.

Planafdelingen har overordnet ansvar for forløbet, og der aftales tværfagligt samarbejde mellem forvaltningerne: Veje og Havne, Kultur og Fritid, Natur og Miljø.

Teknik- & Miljøudvalget er styringsgruppe – udvalget vil et par gange om året blive orienteret om forløbet og evt. ændringer bliver forelagt til beslutning (Bilag side 10).

13. Beskrivelse af de initiativer I på nuværende tidspunkt ønsker at igangsætte i forbindelse med områdefornyelsen

Beskriv kort hvilke initiativer I ønsker at igangsætte i byområdet på baggrund af de fysiske, sociale og kulturelle udfordringer og potentialer, som I har beskrevet i punkt 7-9 og målsætningerne fra punkt 10:
(se eksempler i vejledningen)

1. Hovedgaden og området mellem Hovedgaden og kysten/havnen

Initiativer der ønskes igangsat:

- Planlægning/dispositionsplan for hele området langs Hovedgaden mellem Snogebæk strand og Balka strand og området mellem Hovedgaden og kysten/havnen.
- Udvikling af torveplads mellem fiskeredskabsskure og gamle røgerier.
- Restaurering og istandsættelse af gamle fiskeredskabsskure og tidligere fabrikslokaler.
- Forskønnelse af områder langs Hovedgaden.

Nærheden mellem by og vand er Snogebæks særkende, et potentiale der kan forstærkes og nytænkes. Ønsket er at udvikle byens område tæt på kysten og havnen, så det fremstår autentisk men også fornyet med velholdte fiskeredskabsskure, fabriksbygninger og røgerier der bruges aktivt. Bygningerne ligger lidt spredt, men der kan dannes en samlende arkitektur ved dels at danne et torv/en plads og dels ved eventuelt at tilføje nogle torvehalsboder omkring torvet. Området kunne med fordel renoveres og iscenesættes bedre og på den måde tilføre byen en ekstra kvalitet og oplevelse. Området samles bedre visuelt ved hjælp af belægnings-, beplantninger og byinventar. Der skal give plads til skiftende udendørs arrangementer; teater, koncerter, markeder, leg og bevægelse etc. Der ønskes en fælles linje for arkitekturen, således at området fremstår harmonisk og med god samklang med det gamle fiskerleje. Private investeringer vil indgå i restaurering af fiskeredskabsskure.

2. Havnen

Initiativer der ønskes igangsat:

- Etablere rammer til støtte for "Havfrisk fisk" konceptet
- Udvide antal bådpladser
- Opbygge faciliteter for gæstesejlere, trolling, joller mm.
- Udvikle turisme- og oplevelsesområdet med fokus på at skabe nye funktioner på havnen og havneområdet, f.eks. badefaciliteter/sauna/udspringsplatform

Havnen er Snogebæks varetegn som bør styrkes. Ønsket er at udvikle "Havfrisk fisk" konceptet, så det lugter lidt mere af fisk på havnen. Havnens udviklingsmuligheder vil dog hovedsagelig være koncentreret omkring turistorienteret erhverv. Initiativer vil blive medfinansieret med havnes midler, og der ansøges om medfinansiering fra LAG-Bornholms fiskeripulje.

3. Trafik

Initiativer der ønskes igangsat:

- Trafikregulering
- Cykelvejen føres ned om havnen
- Etablering af cykelparkering og cykelservice
- Indretning af eksisterende p-pladser
- Adgang til kysten forbedres

Det skal være nemt og en god oplevelse at komme til Snogebæk og forholdene for bløde trafikanter på Hovedgaden og Havnevej skal forbedres. De fleste aktiviteter foregår på havnen og tæt ved havnen hvorfor både cyklister og bilister skal føres ned til havneområdet. Cykelforhold medfinansieres med midler fra Bornholms cykelprojekt.

4. Erhverv

Initiativer der ønskes igangsat:

- Organisere aktiviteter/nye oplevelsesprodukter udenfor turistsæsonen, som kan være med til at understøtte sæsonforlængelsen
- Udvikling af diverse aktiviteter; havnefesten, koncerter, fiskekonkurrencer, kræmmermarked mv.
- Skabe rammer for fødevarerproduktion og -handel, som kan være med til at understøtte Snogebæk som et fiskerleje
- www.havfriskfisk.dk konceptet understøttes aktivt, så flere fiskere deltager i ordningen og både fiskemarked og produktion bliver interessant at se og følge med i.

Der er behov for at puste nyt liv i turismen, udvide sæsonen, og skabe rammer for liv hele året. Foreningerne har kontakt med iværksættere, som ønsker at starte fiskeribaseret fødevarerproduktion, hvis rammerne er til stede. De tomme bygninger ønskes gjort erhvervsaktive igen, dels til fødevarerproduktion og dels til handel. I samarbejde med handelstandsforening skal der aktivt tiltrækkes nyt erhverv, så byen får den profil der ønskes og det bliver attraktivt at arbejde i og

besøge Snogebæk. Der er planer om at danne en fælles forening, som skal stå for udviklingen af Snogebæk med fælles interesse for byens borgere og Snogebæk Havn. Den nye forening skal siden stå for driften af de erhvervsmæssige lejemaal.

5. Kultur, oplevelser og rekreative aktiviteter:

Initiativer der ønskes igangsat:

- Indretning af lokalhistorisk museum i et gammelt fiskeredskabsskur
- Omdannelse af rensningsanlægget til rekreativt område
- Etablering af faciliteter for surfing – træningsområde, omklædning, opbevaring af udstyr
- Etablering af rammer for vinterbadning, kajakklub
- Forbedring af legepladsen på græsplænen foran rensningsanlægget
- Indretning af uformelle mødepladser, grillpladser mm
- Naturpleje af området mellem havnen og Balka Strand

Snogebæk skal rumme mange aktiviteter og oplevelsesmuligheder, som også er med til at tiltrække gæster til byen og udvide sæsonen. Det handler både om aktiviteter for børn og voksne, og især en gruppe unge der kunne inviteres ind til at bygge et center op for f.eks. kitesurfing /vindsurfing. Således at Snogebæk blev samlingsstedet for disse unge, de lokale unge og andre som har lyst til at bruge tiden på den sport.

Beskriv om der er andre områdebaserede indsatser i byområdet, og i så fald hvilke der er tale om:

Ikke relevant

14. Inddragelse af private midler og andre ressourcer i områdefornyelsen

Beskriv hvordan I vurderer, mulighederne er for at inddrage private midler og andre ressourcer i områdefornyelsen (f.eks. hvilke typer af bolig- og erhvervsinvesteringer kan tænkes at blive sat i gang som en del af områdefornyelsen eller efter en områdeindsats?):

Erfaringer fra andre områdefornyelsesprojekter på Bornholm viser, at hvis der skabes rammer for udvikling, og området forskønnes og funktionsforbedres, følger der private investeringer i kølvandet.

15. Overordnet budget

Angiv budget, som knytter sig til de initiativer, I påtænker, skal indgå i områdefornyelsesprojektet:
(se et eksempel i vejledningen)

UDGIFTER	Kommunens andel	Ministeriets andel	Anden finansiering
Udarbejdelse af byfornyelsesprogram, Borgerinddragelse, koordinering etc	133.333	66.667	
Etablering og forbedring af torv, havn, rekreative og grønne områder, byforskønnelse etc.	2.000.000	1.000.000	200.000* 1.800.000**
Kulturelle aktiviteter	133.333	66.667	100.000***
Etablering af lokaler	333.334	166.666	100.000****
Trafikale foranstaltninger	333.334	166.666	
I alt	2.933.334	1.466.666	2.200.000

*Snogebæk havn

**Ansøges: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri/LAG-Bornholm, samt Lokale- og Anlægsfonden

***Ansøges ved Bornholmske fonde

****Private investeringer

16. Finansiering af områdefornyelsen

Finansiering af de samlede projektkostninger	
Ansøgt udgiftsramme fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (reservation af støtte til områdefornyelse)	1.466.666 kr.
Kommunens egenfinansiering	2.933.334 kr.
Områdefornyelsens forventede samlede udgifter	4.400.000 kr.

Har kommunen planer om at søge andre finansieringskilder? Hvis ja, hvilke og hvor sikker vurderer I, denne indtægtskilde er?

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri/LAG Bornholm samfinansiering af områdefornyelsesprojektet – stor sandsynlighed.

LAG-Bornholm til fiskeri- og havnerelaterede tiltag – vurderes ret sikkert.

Lokale- og Anlægsfonden og Friluftsrådet til rekreative aktiviteter (omdannelse af rensningsanlægget til rekreative formål og rammer for vandsport) – vides ikke pt.

Desuden ansøger Foreningerne lokale fonde til div. arrangementer og aktiviteter – stor sikkerhed, men beløbende er indenfor 100.000 kr.

Har kommunen planlagt finansiering af andre byudviklingsindsatser udover områdefornyelsen i byområdet?

Nej

VURDERINGSSKEMA VEDRØRENDE BYOMRÅDETS PROBLEMER

I nedenstående vurderingsskema skal I give en sammenfattende vurdering af byområdet problemer. Det kan være svært at sammenfatte komplekse forhold i et byområde med et enkelt tal, men det er erfaringsmæssigt et nyttigt supplement for ministeriet til den øvrige beskrivelse af boligområdet.

Princippet i skemaet er, at I skal give jeres vurdering af, i hvor høj grad en række forhold i byområdet er væsentlige problemer, som kan begrunde en områdeindsats. Vurderingerne gives i form af tal på en skala fra 1 til 5. Talværdierne har følgende betydning:

Vurdering	Betydning
0	Ikke relevant
1	Ikke noget problem
2	Et lille problem
3	Et vist problem
4	Et stort problem
5	Et meget stort problem

VURDERINGSSKEMA FOR:

Nedslidte byområder i mindre byer, hvor der er et væsentligt behov for en bymæssig udvikling

I hvor høj grad er følgende forhold efter jeres vurdering et problem for området:	Vurdering på en skala 1-5
---	---------------------------

Byens situation og udvikling

- byen er afsides beliggenhed og har dårlige trafikforbindelser til større byer?	4
- en negativ udvikling i erhverv og arbejdspladser?	4
- en negativ befolkningsudvikling?	5
- en udvikling mod færre erhvervsaktive og flere ældre?	5
- en negativ udvikling i indkomster og skattegrundlag?	4
- et fald i privat service?	4
- manglende kulturudbud og oplevelser i byen?	3
- mangelfuld offentlig service og institutioner?	5
Fysiske forhold i byområdet	
- nedslidte boliger med dårlig standard?	0
- tomme boliger?	1
- behov for nedrivning, renovering eller omdannelse af erhvervsbygninger?	4
- grimme eller nedslidte bygninger og byrum?	4
- trafikproblemer?	3
- manglende beboer- og fritidsfaciliteter?	3
- nedslidte eller manglende friarealer?	4
Sociale forhold i byområdet	

- mange beboere, som mangler beskæftigelse?	3
- overvægt af ældre beboere?	4
- mange beboere, som har sociale problemer?	2
- integrationsproblemer?	0
- problemer med misbrugere?	0
- problemer med kriminalitet?	0
Byfunktioner i selve byområdet	
- manglende nærhed til privat service?	4
- manglende nærhed til offentlig service?	5
- manglende muligheder for fritidsaktiviteter?	4

TJEKLISTE

- Alle punkter i ansøgningskemaet er udfyldt og beskrevet - eller der er skrevet "Ikke relevant", hvis spørgsmålet ikke vurderes relevant for byområdet
- Projektets titel er entydig og dækkende for projektets indhold
- Ansøgers kontaktoplysninger er angivet
- Vurderingskemaet er udfyldt
- Bilag er nummereret og anført i ansøgningskemaet, og vedhæftet ved fremsendelse af ansøgningskemaet
- Nøgletal er indhentet fra Danmarks Statistik og vedhæftet som bilag (ikke et krav). Se vejledning på ministeriets hjemmeside: www.mbbi.dk

Vejledning til ansøgningsskema om reservation af udgiftsramme til områdefornyelse

Nedslidte byområder i mindre byer, hvor der er et væsentligt behov for en bymæssig udvikling

Titel på beslutning om områdefornyelse

Områdefornyelsesprojektets titel oplyses. Vælg en entydig og dækkende titel, der knytter an til et navn i det byområde, I søger om støtte til.

Kommunes adresse

Kommunens adresse oplyses.

Kontaktperson i kommunen

Det oplyses, hvem der vil være projektets kontaktperson/projektleder. Det vil sige den person, som ministeriet kan henvende sig til med spørgsmål om projektet. Kontaktpersonens telefonnummer og mailadresse bedes oplyst.

Ved ansøgning erklærer I jer indforstået med, at kommunenavn, titel, projektbeskrivelse og udgiftsramme samt kontaktpersons navn og telefonnummer offentliggøres, hvis projektet støttes med midler.

Ansøgt udgiftsramme

Angiv hvilket beløb ekskl. moms, der ansøges om tilskud til/reservation af støtte til. Det bemærkes, at den statslige udgiftsramme/støtte til den enkelte beslutning om områdefornyelse højst kan udgøre en tredjedel af kommunens udgifter til områdefornyelse, dog højst 10 mio. kr. ekskl. moms. Dvs. at et projekt der støttes med 10 mio. kr. fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, skal matches af en kommunal medfinansiering på minimum 20 mio. kr.

Den tildelte ramme til den enkelte beslutning (det enkelte områdefornyelsesprojekt) vil variere og kan være mindre end det ansøgte beløb.

I forhold til områdetypen "Nedslidte byområder i mindre byer" er det i loven fastlagt, at denne områdetype prioriteres først ved uddeling af midlerne, men højst med 25 pct. af den samlede udgiftsramme - det vil sige 12,5 mio. kr.

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter kan give støtte/refusion til følgende udgifter:

- Udgifter til programudarbejdelse.
- Udgifter til eksterne konsulenter i forbindelse med information og borgerinddragelse, herunder udgifter til oprettelse af partnerskaber og til eksterne rådgivere eller projektledere ansat til det særlige formål at planlægge og koordinere den samlede indsats.
- Udgifter til planlægning af bygningsfornyelse i området, herunder opsøgende og informerende arbejde blandt ejere og lejere.
- Udgifter til etablering og forbedring af torve, pladser, grønne arealer, opholdsarealer m.v., herunder udgifter til projektering, tilsyn o. lign. vedrørende kommunale anlægsarbejder.
- Udgifter til etablering og gennemførelse af kulturelle og særlige boligsociale foranstaltninger, herunder etablering af lokaler til disse formål. Eksempelvis til etablering af kultur- og aktivitetshuse, kulturelle og sportslige aktiviteter samt boligsociale indsatser til særlige beboergrupper, f.eks. børn og unge, psykisk syge, misbrugere etc.
- Udgifter til etablering af særlige trafikale foranstaltninger, herunder udgifter til trafiksanering og forbedring af parkeringsforhold samt projektering og tilsyn o. lign. vedrørende kommunale anlægsarbejder.

Det gælder endvidere, at Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter **ikke** yder refusion af udgifter til:

- Aktiviteter der er igangsat inden tilsagnet. Det vil sige, at det er en forudsætning for refusionen, at arbejderne ikke er igangsat. Udgifter til udarbejdelse af byfornyelsesprogram er dog undtaget.
- Almindelige kommunale driftsudgifter eller udgifter til aflønning af kommunale medarbejdere, bortset fra projektledere, der har til opgave at planlægge og koordinere den samlede indsats ifølge programmet.
- Udgifter afholdt af private. Kommunens egen medfinansiering kan ikke erstattes af tilskud fra private fonde eller lignende.

Reglerne om refusion af udgifter til områdefornyelse fremgår af ministeriets bekendtgørelse nr. 480 af 7. maj 2010 om statsrefusion af kommunale udgifter efter lov om byfornyelse og udvikling af byer. Læs mere på:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=131852>.

Læs også bekendtgørelse nr. 911 af 16. september 2008 om udvælgelseskriterier for reservation af støtte til områdefornyelse efter lov om byfornyelse og udvikling af byer:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121300>.

KARAKTERISTIK AF DE REGIONALE OG LOKALE FORUDSÆTNINGER

5. Beskrivelse af problemer og udfordringer i byen og kommunen

Under dette punkt beskrives problemer og udfordringer i byen og kommunen.

Antal indbyggere i byen og befolkningsudviklingen i byen og kommunen de seneste år beskrives.

Herefter bedes ansøgende kommune beskrive, hvilke problemer der er i forhold til:

- Byens beliggenhed og trafikforbindelser
- Byens og kommunens økonomiske udvikling
- Udbuddet af privat og offentlig service i byen.

KARAKTERISTIK AF DET VALGTE BYOMRÅDE, DER SØGES OM RESERVATION AF UDGIFTSRAMME TIL

6. Overordnet beskrivelse af det valgte byområde

Under dette punkt beskrives byområdet, hvortil der søges om reservation af udgiftsramme.

- Indsæt kort over byområdet eller vedhæft kortet som bilag til denne ansøgning. Angiv bilagsnummeret i ansøgningskemaet og på kortet.
- Byområdets geografiske afgrænsning beskrives kort.
- Der skrives en kort karakteristik af det udvalgte byområde og dets udfordringer samt angivelse af antallet af beboere.

For yderligere om karakteristik af nedslidte byområder i mindre byer se beskrivelse heraf på Ministeriet for By, Bolig og landdistrikters hjemmeside under menupunktet "Områdefornyelse".

7. Beskrivelse af de fysiske og erhvervsmæssige forhold i det valgte byområde

Under dette punkt beskrives de fysiske og erhvervsmæssige forhold ud fra følgende punkter:

- Bebyggelsesstruktur og boligforhold
- Kulturarv
- Erhverv, detailhandel og erhvervsejendomme
- Trafikforhold, infrastruktur og byrum.

8. Beskrivelse af de sociale og kulturelle forhold samt foreningslivet i det valgte byområde

Begrebet "foreningsliv" dækker over bl.a. handelsstandsforeninger, frivillige foreninger, sports- og kulturforeninger, pendlerforeninger, landbrugsforeninger m.v.

9. Beskrivelse af potentialer i det valgte byområde

Er der væsentlige potentialer i selve byen, som har betydning for det valgte byområde, kan de også beskrives under dette punkt. I bedes beskrive, *hvis der er* potentialer i forhold til:

- Det valgte byområdes (byens) beliggenhed
- Det valgte byområdes (byens) økonomiske udvikling
- Det valgte byområdes (byens) udbud af privat og offentlig service.

10. Beskrivelse af de overordnede mål og visioner for områdefornyelsen

Beskriv de resultater og virkninger, som I forventer, der vil kunne nås ved gennemførelse af et områdefornyelsesprojekt i det valgte byområde.

En relevant overordnet målsætning for de nedslidte områder i mindre byer kunne være at opnå en mere balanceret befolkningssammensætning og -udvikling. Målet kunne være at tiltrække flere tilflyttere og at sørge for at fraflytningen minimeres.

I forlængelse af dette overordnede mål kunne følgende - relativt brede målsætninger - være relevante:

- At sikre et mere varieret og tidssvarende udbud af boliger.
- At forbedre bymiljøet og begrænse gener - fx fra gennemkørende trafik.
- At opgradere miljøet omkring de lokale butikker. En hensygnende bymidte eller forretningsstrøg præget af nedslidte facader og anlæg, er ofte medvirkende til, at folk vælger at handle andre steder.
- At give bydele og byer et kulturelt løft og højne omfanget af kultur- og fritidstilbud – eller etablere en bedre sammenhæng mellem de eksisterende tilbud.
- At fremme det lokale foreningsarbejde.
- At arbejde aktivt for flere tilflyttere til byen og medvirke til god integration mellem de "fastboende" og tilflytterne.

11. Borger- og aktørinddragelse i områdefornyelsen

Det er en forudsætning for støtte, at I inddrager de parter, som berøres af områdefornyelsen. Ved parterne forstås borgere og andre relevante aktører og interessenter i området, som f.eks. beboerne, det lokale erhvervsliv, grundejere, foreninger, skoler, daginstitutioner m.v. Der er ikke særlige krav om, hvem der skal inddrages og hvordan. Det vil afhænge af områdets karakter og aktører samt kommunens eksisterende praksis.

12. Organisering af områdefornyelsesprojektet

Under dette punkt beskrives, hvordan I påtænker at organisere et områdefornyelsesprojekt. I beskrivelsen kan f.eks. indgå overvejelser om, hvilke af kommunens forvaltninger, som vil blive inddraget i områdefornyelsen, og hvilken rolle de vil få. Endvidere beskrives hvilken forvaltning, som forventes at få hovedansvaret for områdefornyelsen og hvordan det politiske niveau og andre relevante parter vil blive inddraget.

Eventuelt organisationsdiagram kan indsættes eller vedhæftes om bilag. I så fald oplys venligst under punktet, hvilket bilagsnummer organisationsdiagrammet har.

13. Beskrivelse af de initiativer kommunen påtænker i byområdet

Under dette punkt beskrives de initiativer, som I på nuværende tidspunkt forventer at kunne igangsætte i forhold til at løse de problemer og udfordringer, som tidligere er beskrevet i ansøgningen. Beskrivelsen af initiativerne bør ligeledes tage udgangspunkt i de mål og visioner, som kommunen har skrevet for områdefornyelsen (jf. punkt 10). Det bemærkes, at den endelige fastlæggelse af indsatsen og initiativerne skal ske i et samarbejde med lokalområdets beboere og øvrige lokale aktører i forbindelse med udarbejdelse af byfornyelsesprogrammet.

Områderne har forskellige forudsætninger. Der er i de fleste tilfælde brug for en kombination af en fysisk, social og kulturel indsats. Initiativer i byområdet kan f.eks. være:

- *Opgradering af de mest centrale offentlige byrum.* For eksempel etablering eller nyindretning af et centralt torv med tilføjelse af nyt byinventar og skiltning. En offentlig indsats på dette område medfører erfaringsmæssigt følgeinvesteringer, idet mange butiksejere selv går i gang med reovering af facader m.v.
- *Trafiksanering.* Mindskelse af gener fra gennemkørende trafik.
- *Øget kulturudbud.* Bedre mødesteder og rammer for kulturelle oplevelser, eksempelvis etablering af mødesteder i form af forsamlings-, borger- eller kulturhuse.
- *Boligrenovering* for eksempel med støtte som bygningsfornyelse.

Herudover beskrives, om der allerede eksisterer andre områdebaserede indsatser i området, og i så fald hvilke der er tale om.

14. Inddragelse af private midler og andre ressourcer i områdefornyelsen

Inddragelse af private midler og andre ressourcer i områdefornyelsen spiller en vigtig rolle i områdefornyelsen, og der lægges vægt på, at I arbejder aktivt for at fremme private investeringer i det udvalgte byområde.

Beskriv, hvordan I vurderer, at mulighederne er for at inddrage private midler og ressourcer, og hvordan I konkret påtænker at inddrage disse midler.

15. Overordnet budget

De overordnede budgetposter for projektet oplystes med udgangspunkt i de initiativer, som I har beskrevet under punkt 13. Et eksempel herpå kan være:

UDGIFTER	Kommunens andel	Ministeriets andel	Anden finansiering
Udgifter til udarbejdelse af byfornyelsesprogram, information og borgerinddragelse, herunder partnerskaber samt planlægning og koordinering af den samlede indsats	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.
Udgifter til planlægning af bygningsfornyelse i området	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.
Udgifter til etablering og forbedring af torve, pladser, grønne arealer, opholdsarealer m.v.	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.
Udgifter til etablering og gennemførelse af kulturelle og særlige boligsociale foranstaltninger, herunder etablering af lokaler til disse formål	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.
Udgifter til etablering af særlige trafikale foranstaltninger	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.	<input type="text"/> kr.

I ALT			
-------	--	--	--

kr.

kr.

kr.

16. Finansiering af områdefornyelsesprojektet

På baggrund af det overordnede budget under punkt 15 oplyses ansøgt udgiftsramme fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter samt kommunens egenfinansiering. I forhold til "ansøgt udgiftsramme" bemærkes det, at dette beløb skal svare til det ansøgte beløb under punkt 4.

I bedes endvidere beskrive, om kommunen påtænker at søge andre finansieringskilder til områdefornyelsen (og i så fald hvilke), og om kommunen har planlagt finansiering af andre byudviklingsindsatser ud over områdefornyelsen i byområdet.

Det kan oplyses, at Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har indgået en aftale om samfinansiering af gennemførelse af områdefornyelse i mindre byer. Aftalen gælder for perioden 2007-2013.

Kommuner, der gennemfører områdefornyelse i mindre byer i perioden, kan søge om supplerende EU-tilskud fra landdistriktsprogrammet gennem en lokal aktionsgruppe (LAG). Dette gælder for kommuner med aktionsgrupper godkendt under Landdistriktsprogrammet.

Tilskuddet kan gives til projekter, der understøtter etablering af attraktive levevilkår og etablering af nye arbejdspladser i landdistrikterne. Derudover skal formålet med projektet ligge inden for rammerne af den lokale aktionsgruppes udviklingsstrategi og bidrage til at opfylde aktionsgruppens kvantitative mål.

EU-tilskuddet kan maksimalt udgøre 55/45 af det statslige tilskud fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. Det vil sige, at for hver 45 kr. "områdefornyelses-tilskud" kan der max. tildeles 55 kr. fra landdistriktsprogrammet.

Ministeriet for By, Bolig og landdistrikter har i samarbejde med Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri udarbejdet en pjece om områdefornyelse og Landdistriktsprogrammet, se Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters hjemmeside: www.mbbl.dk